

Onomàstica naval lloretenca. El nom de les nostres naus

AGUSTÍ M. VILÀ

Doctor en enginyeria industrial i investigador

Quaderns de la Selva, 23 (2011), 189-191

Resum: L'autor analitza, fins on ha estat possible, l'origen dels noms dels vaixells d'altura construïts a Lloret. En força casos s'ha reeixit en la cerca; en altres, tan sols es pot fer córrer una mica la imaginació i presentar més d'una possibilitat. Finalment, però, hi ha hagut un grup de vaixells l'origen dels quals no s'ha pogut esbrinar. Potser amb el temps se n'arribarà a poder presentar alguna solució. Per a l'anàlisi dels noms dels vaixells, han estat agrupats d'acord amb la classificació següent: noms de sants, de persones, de fets polítics, mitològics, novel·lescos, poblacions i diversos.

Paraules clau: onomàstica, Lloret de Mar, noms de vaixells, indústria naval.

Abstract: *The author discusses, where possible, the origin of the names of the deep sea fishing ships built in Lloret. In many cases the search was successful, in other we have only imagined and then present more than a possibility. Finally, however, there was a group of ships whose names we do not know the origin. Maybe eventually we will be able to present a solution. To analyze the ships names, they have been grouped under the following classification: saints' names, personal names, political events, fictional or mythological names, city names and others.*

Keywords: *onomastics, Lloret de Mar, ship names, shipbuilding industry.*

Durant la preparació dels meus llibres sobre la marina de vela de Lloret, *La marina mercant de Lloret de Mar, segles XVIII i XIX* i *El cabotatge a Lloret de Mar*, ben aviat em vaig adonar de la diversitat de noms amb els quals els nostres patrons batejaven les seves naus. En el cas de les embarcacions de cabotatge, d'aquells llaüts i barques de mitjana, les quals carregades de llenya i carbó anaven als ports de Barcelona i València, no es troba gran variació en els noms, sinó més aviat tot el contrari perquè la gran majoria d'aquelles embarcacions portaven el nom de Sant Antoni o de Sant Antoni de Pàdua.

A partir de quan, a la segona meitat del segle XVIII, la marina catalana i la lloretenca es llencen a la navegació transatlàntica els noms de les naus sofreixen un canvi radical i substitueixen paulatinament una bona part del noms del santoral romà per altres nom, ben diversos, per cert.

Així trobem vaixells amb noms de sants, amb noms de persones, amb noms mitològics, amb noms novel·lescos, amb noms de fets polítics, nom toponímics i un bon nombre que vam agrupar com a diversos. Els noms d'aquestes embarcacions van resultar del buidatge d'una col·lecció de patents de sanitat existent a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, de les relacions de patents de sanitat atorgades per les autoritats de Lloret els anys 1812, 1813, 1814 i 1823 i de les entrades al port de Vilanova els anys de 1809 a 1814. La major part de les embarcacions relacionades les trobem posades sota l'avocació d'algun sant o d'alguna verge, també en aquest cas a *San Antonio* o *San Antonio de Padua*. Altres noms, de molta menys incidència, són *Nuestra Señora del Rosario* o *Virgen del Rosario*, *Nuestra Señora del Carmen* o *Virgen del Carmen*, *Nuestra Señora de la Merced*, *Santa Eulalia*, *San Mariano*, *San Roman*, *Santa Cristina*, *San José*, *San Narciso*, etc.

Quant al nom dels vaixells que feien la ruta d'Amèrica el buidatge prové del que vaig haver de fer principalment de les escrivanies de Marina de Barcelona i de Mataró per obtenir la màxima informació possible quan l'any 1992 vaig escriure el llibre *La marina mercant de Lloret de Mar*, cosa que em va obligar a buidar nombrosos manuals per tal de poder localitzar els 137 vaixells construïts a Lloret i extraure'n les seves característiques, a partir d'unes llistes amb el noms dels esmentats vaixells. En la meva comunicació distribueixo aquests vaixells en agrupacions homogènies segons els criteris següents: a) naus amb noms relacionats amb la mitologia, b) amb noms novel·lescos, c) amb fets polítics, d) amb la toponímia, e) amb noms del santoral romà, f) amb noms de persones i g) un grup de diversos.

Quant a noms relacionats amb la mitologia, trobem: *Casiopea*, *Daria*, *Eolo*, *Flora*, *Mercurio*, *Juno*, *Pelops*, *Zebnobia*. En cada cas es fa una referència a les diverses virtuts i proteccions més sobresortints de cadascuna de les diverses divinitats.

Dintre del noms novel·lescos: *Celestina*, *Dulcinea*, *Beatriz*, es recorda els amors de Calixte i Melibea, l'adoració de la dama Dulcinea pel *Caballero Andante* i el personatge immortalitzat pel Dant en la *Divina Comèdia*.

Pel que fa a fets polítics: *Almirante Laborde*, *El Manifiesto*, *El Voluntario*, *Instituto Real*, *Juana Díaz*. En aquest apartat es recorda el manifest dels voluntaris reialistes partidaris del absolutisme o les disposicions de la reina regent Maria Cristina per l'establiment d'uns corts amb dues càmeres.

El topònims trobats són: *Lloret*, *Màlaga*, *Paquete de Manzanillo* i *Paquete de Villanueva*. Els *paquetes* eren una mena de correus marítics que solien portar el nom de les ciutats d'origen o de destinació.

Pel que fa al noms dels vaixells, n'he fet una classificació segons el predicament especial que tenen a Lloret, sigui pel seu nom, per les històries i anècdotes que es coneixen de cadascun, per les incidències en la mar, per les representacions del seus mascarons de proa o per una història d'amor que neix a redós del mateix nom de la nau. Entre aquests cal fer esment dels següents: *Bella Dolores*, *Blanca Aurora*, *Eva*, *Joven María*, *Osvaldo*, *Segundo Romano*, *Nueva Lidia*, *Galileo*.

De la resta de nom dels bastiments que porten noms onomàstics, que són molts, generalment noms femenins, els relacionem, en un bons nombre, amb els noms d'algun familiar de l'armador o del capità: l'esposa, la filla o algun avantpassat que ressaltés en la seva carrera.

Naturalment es trobem no pocs vaixells amb noms de persones difícils de justificar i el mateix succeeix amb una agrupació que denomino *de calaix de sastre*, per la varietat de noms de classificació difícil.

Fins aquí un resum del que exposo en el meu treball original, en el qual he procurat recordar els noms del vaixells petits i grans que constituïren la marina velera de Lloret de Mar dels segles XVIII i XIX, treball en què els interessats trobaran un resum del que fou un pedaç de la nostra història.

